

PRIRODA I DRUŠTVO – 3. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE000020
VREDNOVANJE USVOJENOSTI ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

A. ORGANIZIRANOST SVIJETA OKO NAS

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA			
<p>PID OŠ A.3.1. Učenik zaključuje o organiziranosti prirode.</p>	<p>Opisuje osnovna obilježja živih bića. Razvrstava biljke iz zavičaja u skupine prema odabranome kriteriju (zeljaste, drvenaste, vazdazelene i sl.). Prepoznaje obilježja životinja u svome zavičaju te ih razvrstava u skupine (npr. mesožderi, biljožderi ili svežderi i sl.). Prepoznaje osnovne dijelove biljke i njihovu ulogu. Istražuje različita svojstva i stanja vode. Uočava i razlikuje vremenske pojave (npr. snijeg, tuča, magla, mraz, inje, vjetar...).</p> <p>Zaključuje da se tijelo sastoji od dijelova - organa i da dijelovi čine cjelinu, organizam o kojemu se treba brinuti.</p>			
SADRŽAJ	RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>Promatrajući biljke, životinje i ljude, istražuje što im je zajedničko (dišu, rastu i razvijaju se, razmnožavaju se, hrane se) i po čemu se razlikuju. Istražuje biljne i životinjske organizme u okolišu specifične za to područje. Promatrajući različite biljke, učenik prepoznaje njezine dijelove (korijen, stabljika, list, cvijet, plod) te ih uspoređuje i prikazuje. Poznaje jestive dijelove nekih biljaka te osnovne ljekovite biljke u svome okolišu. Izvođenjem pokusa spoznaje različita svojstva i promjene stanja vode (prozirnost, miris, boja, okus, taljenje leda, tekuće, plinovito i čvrsto stanje) i povezuje ih s korištenjem vode u živome svijetu i vremenskim prilikama. Koristi se termometrom i na razini opće informacije upotrebljava mjernu jedinicu. Mjeri i očitava temperaturu (zraka i vode). Uočava opasnosti od hodanja po zaleđenoj površini rijeke, jezera... Na prikazu ljudskoga tijela (crtež, model, aplikacija i sl.) uočava da organi čine cjelinu.</p>	<p>Uz pomoć uspoređuje obilježja živih bića, svojstva i stanja tvari i vremenske pojave, razvrstava ih prema kriteriju, prikazuje i opisuje njihovu organiziranost.</p>	<p>Uspoređuje obilježja živih bića, svojstva i stanja tvari i vremenske pojave, razvrstava ih prema kriteriju, prikazuje i opisuje njihovu organiziranost.</p>	<p>Analizira obilježja živih bića, svojstva i stanja tvari i vremenske pojave, razvrstava ih prema kriteriju, prikazuje i objašnjava njihovu organiziranost.</p>	<p>Zaključuje o obilježjima živih bića, svojstvima i stanjima tvari i vremenskim pojavama, razvrstava ih prema kriteriju, prikazuje i objašnjava njihovu organiziranost.</p>

<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>	<p>Učenik grafički prikazuje rezultate mjerenja termometrom, izrađuje prikaz razvrstanih biljnih i životinjskih organizama iz svoga zavičaja (crtežom, Vennovim dijagramom, digitalno, fotografijama i sl.). Prema osobnome interesu istražuje ulogu organa i način brige za ljudski organizam.</p>			
<p>PID OŠ A.3.2. Učenik prikazuje vremenski slijed događaja i procjenjuje njihovu važnost.</p>	<p>Prikazuje vremenski slijed događaja na vremenskoj crti ili lenti vremena (desetljeće u životu učenika i njegove obitelji, stoljeće i tisućljeće na primjeru kulturno-povijesnih spomenika koje učenici mogu neposredno promatrati, važniji događaji i sl.) i procjenjuje njihovu važnost.</p>			
<p>SADRŽAJ</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>			
	<p>ZADOVOLJAVAJUĆA</p>	<p>DOBRA</p>	<p>VRLO DOBRA</p>	<p>IZNIMNA</p>
<p>Učenik prepoznaje spomenike svoga zavičaja te istražuje njihovu povijest (izvanučionička nastava). Učenik istražuje i opisuje te na vremenskoj crti ili lenti vremena smješta značajne događaje iz povijesti vlastitoga života, obitelji i svoga zavičaja. Napomena: Učenik treba razumjeti da svako stoljeće ima početak i kraj. Nije potrebno inzistirati i vrednovati godinu početka i kraja stoljeća ili tisućljeća već je važno da učenik istražuje slijed značajnih događaja svoga zavičaja, pridružuje ih vremenskoj crti ili lenti vremena, otkriva što se promijenilo danas u odnosu na prošlost i kakva bi mogla biti budućnost. Istražuje svoje pretke te izrađuje obiteljsko stablo. Uspoređuje način života ljudi u prošlosti i sadašnjosti promatranjem fotografija, gledanjem dokumentarnih filmova, posjetom dvorcu, muzeju i sl. Predviđa događaje koji će se dogoditi. Na temelju rasporeda obveza i aktivnosti učenik organizira svoje slobodno vrijeme.</p>	<p>Uz pomoć prikazuje vremenski slijed događaja u zavičaju u desetljeću, stoljeću i tisućljeću.</p>	<p>Uz pomoć prikazuje vremenski slijed događaja u zavičaju u desetljeću, stoljeću i tisućljeću i opisuje njihovu važnost.</p>	<p>Prikazuje vremenski slijed događaja u zavičaju u desetljeću, stoljeću i tisućljeću i opisuje njihovu važnost.</p>	<p>Prikazuje vremenski slijed događaja u zavičaju u desetljeću, stoljeću i tisućljeću i procjenjuje njihovu važnost.</p>
<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>	<p>Učenik se može koristiti različitim računalnim igrama i programima za prikazivanje vremenskoga slijeda događaja.</p>			

<p>PID OŠ A.3.3. Učenik zaključuje o organiziranosti lokalne zajednice, uspoređuje prikaze različitih prostora.</p>	<p>Opisuje organiziranost lokalne zajednice u svome zavičaju (gradonačelnik, načelnik i sl.) Imenuje strane svijeta. Primjenjuje pravila organizacije i označavanja prostora u izradi ili korištenju plana mjesta, čitanju geografske karte (tumač znakova, prikaz simbolima na planu mjesta i geografskoj karti, piktogrami i sl.). Opisuje izgled zavičaja te ga uspoređuje s umanjenim prikazom. Opisuje prometnu povezanost zavičaja.</p>			
<p>SADRŽAJ</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>			
<p>Upoznaje dogovorena pravila i simbole na planu mjesta i geografskoj karti. Koristi se planom mjesta i geografskim kartama tijekom izvanučioničke nastave. Razlikuje vrste prometnica u zavičaju i prometnu povezanost zavičaja (kopneni, zračni i vodeni promet). Učenik u neposrednome okružju ili čitajući geografsku kartu prepoznaje i razlikuje reljefne oblike: nizine, uzvisine, vode, otok, poluotok, obalu i dr. te pokazuje ih na karti. Učenik može upotrebljavati pojam reljef, ali nije potrebno provjeravanje definicije pojma reljef.</p>	<p>ZADOVOLJAVAJUĆA</p> <p>Uz pomoć opisuje organiziranost lokalne zajednice te prepoznaje pravila prikaza organiziranosti prostora na planu mjesta i geografskoj karti.</p>	<p>DOBRA</p> <p>Opisuje organiziranost lokalne zajednice i pravila prikaza organiziranosti prostora na planu mjesta i geografskoj karti.</p>	<p>VRLO DOBRA</p> <p>Navodi primjere organiziranosti lokalne zajednice te objašnjava i pokazuje pravila prikaza organiziranosti prostora na planu mjesta i geografskoj karti.</p>	<p>IZNIMNA</p> <p>Zaključuje o organiziranosti lokalne zajednice, uspoređuje prikaze prostora na planu mjesta i geografskoj karti.</p>
<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>	<p>Preporučuje se posjet i razgovor s gradonačelnikom ili načelnikom kako bi upoznali organizaciju lokalne zajednice (Napomena: Nije nužno upoznavati cijelu županiju). Istražuje podrijetlo naziva strana svijeta. Izrađuje kompas (magnetizirana igla na površini vode) i rabi ga za snalaženje u prostoru. Upoznaje i uz učiteljevu prisutnost koristi se različitim aplikacijama na različitim uređajima. Koristi se IKT-om za komunikaciju s poznatim/važnim osobama.</p>			

B. PROMJENE I ODNOSI

<p>PID OŠ B.3.1. Učenik raspravlja o važnosti odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.</p>	<p>Odgovorno se ponaša prema sebi, drugima, svome zdravlju i zdravlju drugih osoba. Prepoznaje važnost okružja za očuvanje tjelesnoga, ali i mentalnog zdravlja (obitelj, prijatelji). Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u zavičaja i širemu prostoru. Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje u zavičaju. Opisuje djelovanje onečišćenja na zdravlje čovjeka. Opisuje utjecaj tehnologije na zdravlje i okoliš.</p>			
<p>SADRŽAJ</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>			
	<p>ZADOVOLJAVAJUĆA</p>	<p>DOBRA</p>	<p>VRLO DOBRA</p>	<p>IZNIMNA</p>
<p>Odgovornost prema zdravlju: osobni rast i razvoj - pravilna prehrana, tjelesne aktivnosti, prevencija nasilja, opasne i otrovne tvari u učenikovoju kući, npr. lijekovi, sredstva za čišćenje. Odgovornost prema okolišu: briga za okoliš - postupci i aktivnosti koji pridonose održivosti: ponovno upotrebljava, razvrstava otpad, reciklira papir, uočava važnost vode i očuvanje vode. Zaštita (očuvanje) prirode kao jedna od aktivnosti kojima čovjek nastoji očuvati biljke, životinje, prirodni prostor i sl.</p>	<p>Opisuje svojim riječima i daje primjere odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.</p>	<p>Opisuje svojim riječima i daje primjere odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi te navodi posljedice neodgovornoga odnosa.</p>	<p>Objašnjava svojim riječima i daje primjere odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi te navodi posljedice neodgovornoga odnosa.</p>	<p>Raspravlja o važnosti odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.</p>
<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>	<p>Preporučuje se izrada pročišćivača za vode, ekoloških sredstava za čišćenje i sl. Istražiti proizvode od ljekovitoga bilja iz zavičaja (npr. čajevi, kreme, soli za kupanje i sl. od kamilice, nevena, sljeza, bazge, lipe, mente, kadulje, lavande, ružmarina i dr.) i upozoriti na postojanje otrovnih biljnih vrsta. Povezati s uzgojem biljaka u školskome vrtu.</p>			
<p>PID OŠ B.3.2. Učenik zaključuje o promjenama i odnosima u prirodi te međusobnoj ovisnosti živih bića i prostora na primjerima iz svoga okoliša.</p>	<p>Prepoznaje važnost biljaka i životinja za život ljudi i daje vlastite primjere. Objasnjava međuovisnost biljnoga i životinjskoga svijeta i čovjeka. Objasnjava povezanost staništa i uvjeta u okolišu s promjenama u biljnome i životinjskome svijetu u zavičaju. Zaključuje o uzrocima i posljedicama u procesima u prirodi npr. truljenja, sušenja, gorenja, otapanja, miješanja i sl.</p>			
<p>SADRŽAJ</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>			
	<p>ZADOVOLJAVAJUĆA</p>	<p>DOBRA</p>	<p>VRLO DOBRA</p>	<p>IZNIMNA</p>

<p>Promatra, bilježi i zaključuje o promjenama i odnosima u prirodi (izvanučionička nastava). Prepoznaje najpoznatije biljke i životinje u vodama zavičaja te istražuje međuovisnost živih bića i voda kao staništa u zavičaju. Uspoređuje odnose i međuovisnosti živih bića (prehrambene odnose/hranidbeni lanac, suživot raka i moruzgve, oprašivanje i sl.).</p>	<p>Bilježi i uz pomoć predviđa promjene u prirodi i međuovisnost živih bića i staništa.</p>	<p>Bilježi, opisuje i predviđa promjene u prirodi i međuovisnost živih bića i staništa.</p>	<p>Analizira i predviđa promjene u prirodi i međuovisnost živih bića i staništa.</p>	<p>Zaključuje o uzrocima i posljedicama promjena u prirodi i međuovisnosti živih bića i staništa.</p>
<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>	<p>Prati uvjete u okolišu, npr. temperaturu, svjetlost, vlagu, vremenske prilike, uspoređuje npr. biljke na sjevernoj i južnoj strani, pšenicu ispod snijega, život ispod leda. Prati promjene razine voda u zavičaju u odnosu na vremenske prilike. Učenik može promatrati procese truljenja voća, povrća, lišća i sl. ili kompostište. Dobivene rezultate prikazuje na razne načine (crtežom, primjenom IKT-a, tablično, jednostavnim dijagramom).</p>			

<p>PID OŠ B.3.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima tijekom vremenskih ciklusa te analizira povezanost vremenskih ciklusa s događajima i važnim osobama u zavičaju.</p>	<p>Opisuje svoje prvo desetljeće i na vremenskoj crti ili lenti vremena prikazuje značajne događaje u svome životu. Uspoređuje prošlost i sadašnjost i predviđa promjene i odnose u budućnosti. Raspravlja o utjecaju događaja, osoba i promjena na sadašnji i budući život čovjeka. Prikazuje događaje, osobe i promjene u zavičaju tijekom prošlosti i sadašnjosti te ih predviđa u budućnosti služeći se kalendarom, vremenskom crtom, crtežom i sl., uz korištenje digitalnim interaktivnim uslugama (geografske karte, vremenska prognoza...), IKT-om, ovisno o uvjetima.</p>			
<p>SADRŽAJ</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>			
<p>Učenik istražuje i prikazuje događaje iz vlastite prošlosti ili prošlosti svoje obitelji (godine rođenja članova obitelji). Uspoređuje na različitim primjerima prošlost, sadašnjost i budućnost (uloga životinja i biljaka u životu ljudi nekad i danas, mogućnosti prehrane i prehrambene navike predaka s prehranom danas i sl.). Učenik istražuje značajne osobe i događaje iz zavičaja u prošlosti te ih prikazuje (npr. Seljačka buna, Hvarska buna, Bitka kod Siska, "Đurđevački picoki", prvi tramvaj u Osijeku, ban Josip Jelačić i dr.).</p>	<p>ZADOVOLJAVAJUĆA</p> <p>Uz pomoć opisuje događaje, osobe i promjene tijekom desetljeća, stoljeća i tisućljeća i njihov utjecaj na sadašnjost.</p>	<p>DOBRA</p> <p>Opisuje događaje, osobe i promjene tijekom desetljeća, stoljeća i tisućljeća i njihov utjecaj na sadašnjost.</p>	<p>VRLO DOBRA</p> <p>Objašnjava događaje, osobe i promjene tijekom desetljeća, stoljeća i tisućljeća i njihov utjecaj na sadašnjost i budućnost.</p>	<p>IZNIMNA</p> <p>Uspoređuje događaje, osobe i promjene tijekom desetljeća, stoljeća i tisućljeća i raspravlja o njihovu utjecaju na sadašnjost i budućnost.</p>

<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>	<p>Učenik istražuje i prikazuje događaje iz vlastite prošlosti ili prošlosti svoje obitelji (godine rođenja članova obitelji).</p> <p>Uspoređuje na različitim primjerima prošlost, sadašnjost i budućnost (uloga životinja i biljaka u životu ljudi nekad i danas, mogućnosti prehrane i prehrambene navike predaka s prehranom danas i sl.). Učenik istražuje značajne osobe i događaje iz zavičaja u prošlosti te ih prikazuje (npr. Seljačka buna, Hvarska buna, Bitka kod Siska, "Đurđevački picoki", prvi tramvaj u Osijeku, ban Josip Jelačić i dr.).</p>
---	--

<p>PID OŠ B.3.4. Učenik se snalazi u prostoru, tumači plan mjesta i kartu zavičaja, izrađuje plan neposrednoga okružja i zaključuje o povezanosti prostornih obilježja zavičaja i načina života ljudi.</p>	<p>Snalazi se u zavičajnome prostoru prema glavnim i sporednim stranama svijeta.</p> <p>Čita i tumači plan mjesta prema tumaču znakova (legendi).</p> <p>Kreće se od točke A do točke B koristeći se planom.</p> <p>Izrađuje/prikazuje plan neposrednoga okružja različitim načinima.</p> <p>Prepoznaje utjecaj promjene stajališta i vremenskih uvjeta na obzor.</p> <p>Čita geografsku kartu.</p> <p>Prepoznaje prostorna (reljefna) obilježja zavičaja koja uvjetuju način života ljudi.</p>
---	---

SADRŽAJ	RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>Snalazi se u prostoru s pomoću različitih objekata, kompasa, Sunca, snijega na prisojnoj i osobnoj strani i sl. Čita geografsku kartu, pronalazi i pokazuje svoj zavičaj, prirodna obilježja zavičaja i mjesta u zavičaju te prometnu povezanost. Tumači plan mjesta te ga izrađuje/prikazuje različitim načinima: crtežom, plakatom, u pješčaniku, digitalno, maketama i sl. Povezuje prostorna obilježja zavičaja s načinom života, npr. izgled naselja, izgled ulice, materijale za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja, vrste prometa i prometnu povezanost.</p>	<p>Uz pomoć se snalazi u zavičajnome okružju, čita plan mjesta i geografsku kartu, izrađuje plan neposrednoga okružja te opisuje međuodnos prostornih obilježja zavičaja i načina života.</p>	<p>Snalazi se u zavičajnome okružju, čita i opisuje plan mjesta, geografsku kartu i međuodnos prostornih obilježja zavičaja i načina života te izrađuje plan neposrednoga okružja.</p>	<p>Snalazi se u zavičajnome okružju, objašnjava plan mjesta, geografsku kartu i međuodnos prostornih obilježja zavičaja i načina života te izrađuje plan neposrednoga okružja.</p>	<p>Snalazi se u zavičajnome okružju, analizira plan mjesta, geografsku kartu i međuodnos prostornih obilježja zavičaja i načina života te izrađuje plan neposrednoga okružja.</p>

<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>	<p>Izrađuje jednostavne karte koristeći se poznatim simbolima za različite igre potraga (skupina traži skupinu, potraga za blagom, geolokacijske igre - globalna potraga za blagom, mrežna aplikacija). Prema mogućnostima i interesima koristiti se digitalnim interaktivnim uslugama (npr. geografske karte). Napomena: Moguće je izraditi i plan manjega mjesta te igrati geolokacijske igre (izvanučionička nastava).</p>
---	---

C. POJEDINAC I DRUŠTVO

<p>PID OŠ C.3.1. Učenik raspravlja o ulozi, utjecaju i važnosti zavičajnoga okružja u razvoju identiteta te utjecaju pojedinca na očuvanje baštine.</p>	<p>Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti sa zavičajem prema događajima, interesima i vrijednostima. Raspravlja kako izgled zavičaja utječe na način života. Objašnjava prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost zavičaja koristeći se različitim izvorima. Uspoređuje društvo u zavičaju u prošlosti sa sadašnjim društvom, komentira sličnosti i različitosti. Navodi značajne osobe i događaje iz zavičaja i objašnjava njihov doprinos zavičaju i stavlja ih u povijesni slijed. Objašnjava i procjenjuje povezanost baštine s identitetom zavičaja te ulogu baštine na zavičaj. Imenuje i opisuje neku od zaštićenih biljnih i/ili životinjskih zavičajnih vrsta te predlaže načine njezina očuvanja. Navodi primjere i načine zaštite i očuvanja prirodne, kulturne i povijesne baštine zavičaja.</p>			
<p>SADRŽAJ</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>			
<p>Navodi primjere utjecaja zavičajnih obilježja na način života. Posebnosti i prepoznatljivosti zavičaja: grb, zastava, suvenir, tradicija, običaji, događaji, prirodne ljepote, kulturno-povijesne znamenitosti, obilježavanje državnih praznika, blagdana, značajnih dana i događaja. Napomena: Mogući posjeti različitim ustanovama: muzejima, arhivima, knjižnicama i sl. zaštićenim područjima, botaničkim vrtovima, akvarijima, zoološkim vrtovima i sl., prema mogućnostima.</p>	<p>ZADOVOLJAVAJUĆA</p> <p>Opisuje ulogu i utjecaj prirodnih i društvenih posebnosti zavičaja u razvoju identiteta te uočava utjecaj pojedinca na očuvanje baštine.</p>	<p>DOBRA</p> <p>Povezuje ulogu i utjecaj prirodnih i društvenih posebnosti zavičaja s razvojem identiteta te daje primjer utjecaja pojedinca na očuvanje baštine.</p>	<p>VRLO DOBRA</p> <p>Objašnjava ulogu i utjecaj prirodnih i društvenih posebnosti zavičaja u razvoju identiteta te utjecaj pojedinca na očuvanje baštine.</p>	<p>IZNIMNA</p> <p>Raspravlja o ulozi i utjecaju prirodnih i društvenih posebnosti zavičaja u razvoju identiteta te utjecaju pojedinca na očuvanje baštine.</p>
<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>	<p>Moguća je izrada i prezentacija turističkoga vodiča zavičaja.</p>			

<p>PID OŠ C.3.2. Učenik raspravlja o utjecaju pravila, prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu.</p>	<p>Raspravlja o pravilima i dužnostima te posljedicama za njihovo nepoštivanje. Opisuje i raspravlja o pravilima u digitalnome okružju. Ispunjava dužnosti u razredu i školi. Istražuje odnose i ravnotežu između prava i dužnosti te uzroke i posljedice svojih postupaka u poštivanju prava drugih. Sudjeluje u različitim humanitarnim i ekološkim aktivnostima. Raspravlja o ljudskim pravima i pravima djece. Uvažava različitosti i razvija osjećaj tolerancije. Predlaže načine mirnoga rješavanja problema.</p>			
<p>SADRŽAJ</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>			
<p>Kako bi razvio odgovorno ponašanje, učenik sudjeluje u različitim aktivnostima (npr. razvrstavanje otpada, uzgoj neke od autohtonih biljnih vrsta u školskome dvorištu ili školskome vrtu, izrada poučne staze u okolici škole, uključivanje u čišćenje školskoga dvorišta).</p>	<p>ZADOVOLJAVAJUĆA</p> <p>Uz pomoć navodi uzročno-posljedičnu povezanost pravila, prava i dužnosti.</p>	<p>DOBRA</p> <p>Opisuje uzročno-posljedičnu povezanost pravila, prava i dužnosti.</p>	<p>VRLO DOBRA</p> <p>Objašnjava uzročno-posljedičnu povezanost pravila, prava i dužnosti.</p>	<p>IZNIMNA</p> <p>Raspravlja o uzročno-posljedičnoj povezanosti pravila, prava i dužnosti.</p>
<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>	<p>Pronalazi na internetu digitalne tragove o sebi i članovima svoje obitelji kako bi zajednički osvijestili važnost odgovornoga korištenja IKT-om. Uz učiteljevu pomoć učenik samovrednuje sudjelovanje u različitim projektima koji promiču interkulturalni dijalog, volonterizam te razvijaju snošljivost, empatiju, dobrotu, humanost, odgovornost i sl.</p>			

<p>PID OŠ C.3.3. Učenik povezuje prirodno i društveno okružje s gospodarstvom zavičaja.</p>	<p>Objašnjava važnost različitih zanimanja i djelatnosti u zavičaju. Opisuje važnost rada i povezanost sa zaradom i zadovoljavanjem osnovnih životnih potreba. Navodi prednosti i nedostatke zavičajnoga okružja i povezuje ih s gospodarskim mogućnostima. Opisuje i predlaže načine gospodarskoga razvoja mjesta. Opisuje na primjerima poduzetnost i inovativnost. Razvija poduzetnički duh. Predlaže načine odgovornoga trošenja novca i načine štednje. Predlaže načine poboljšanja kvalitete života u školskome okružju.</p>			
<p>SADRŽAJ</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>			
<p>Odgovara na pitanja: Na koji su način povezane djelatnosti ljudi s prirodnim i društvenim okružjem u mome zavičaju? Zašto su pojedine djelatnosti</p>	<p>ZADOVOLJAVAJUĆA</p> <p>Prepoznaje povezanost zajednice i okoliša s</p>	<p>DOBRA</p> <p>Prepoznaje povezanost zajednice i okoliša s</p>	<p>VRLO DOBRA</p> <p>Uz pomoć povezuje zajednicu i okoliš s gospodarstvom</p>	<p>IZNIMNA</p> <p>Povezuje zajednicu i okoliš s gospodarstvom</p>

<p>karakteristične za moj zavičaj, npr. poljoprivreda, stočarstvo, ribarstvo i šumarstvo, industrija, energetika, brodogradnja, građevinarstvo, proizvodno obrtništvo, trgovina, promet, ugostiteljstvo? Vidim li svoju ulogu u razvoju svoga mjesta/zavičaja?</p>	<p>gospodarstvom zavičaja te opisuje i navodi primjere svoga odnosa prema radu, važnost štednje i odgovornoga trošenja novca.</p>	<p>gospodarstvom zavičaja, važnost poduzetnosti i inovativnosti te opisuje i navodi primjere odnosa prema radu, važnosti štednje i odgovornoga trošenja novca.</p>	<p>zavičaja, opisuje važnost poduzetnosti, inovativnosti, objašnjava važnost štednje, odgovornoga trošenja novca te vrijednosti rada.</p>	<p>zavičaja, opisuje važnost poduzetnosti i inovativnosti predlažući aktivnosti koje ih promiču te raspravlja o odgovornome trošenju novca i vrijednosti rada.</p>
<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>	<p>Organizirati prodaju proizvoda, gotovih ili vlastitih – ukrasni/uporabni predmeti, hrana (Dani hrane, Dan jabuka) ili pokazne radionice (kako se nešto izrađuje, kako se nečim možemo koristiti). Dogovoriti posjet obrtniku, seoskomu gospodarstvu i sl. ili ga ugostiti u razredu. Učenik se uključuje u rad vijeća učenika (preko predstavnika razreda) te predlaže načine poboljšanja kvalitete života u okolišu škole, na putu do škole, u mjestu (npr. uređenje pješačkih staza, igrališta, zelenih otoka ili plaže, organiziranje različitih sajмова čiji prihodi odlaze za uređenje zajednice, razne humanitarne djelatnosti).</p>			

D. ENERGIJA

<p>PID OŠ D.3.1. Učenik opisuje različite primjere korištenja, prijenosa i pretvorbe energije na temelju vlastitih iskustava.</p>	<p>Prepoznaje načine korištenja energijom u svome okolišu. Navodi primjere prijenosa električne energije i topline. Opisuje načine kako se gubitci topline mogu bitno smanjiti. Opisuje pretvorbu energije iz jednoga oblika u drugi na primjeru. Otkriva kako pojedini izvori i oblici energije utječu na okoliš. Opisuje načine primjene energije u zavičaju. Povezuje prirodna obilježja zavičaja s mogućnostima upotrebe obnovljivih izvora energije.</p>			
<p>SADRŽAJ</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>			
<p>Primjeri su pretvorbe energije iz jednoga oblika u drugi: energija iz hrane u toplinsku i energiju gibanja, energija Sunca, vjetra, vode u električnu energiju i sl. Načini na koje se gubitci topline mogu bitno smanjiti npr. prilagodba odijevanja, i sl. Ušteda ili racionalno</p>	<p>ZADOVOLJAVAJUĆA</p> <p>Uz pomoć prepoznaje primjere korištenja, prijenosa i pretvorbe energije.</p>	<p>DOBRA</p> <p>Uz pomoć opisuje i navodi primjere korištenja, prijenosa i pretvorbe energije.</p>	<p>VRLO DOBRA</p> <p>Opisuje i navodi primjere korištenja, prijenosa i pretvorbe te uz pomoć prepoznaje i navodi</p>	<p>IZNIMNA</p> <p>Opisuje i navodi primjere korištenja, prijenosa i pretvorbe te opisuje načine</p>

<p>korištenje energijom moguće je gašenjem svjetla, zatvaranjem vrata i prozora, pravilnim provjetravanjem prostorije zimi (dovoljno često, no ne predugo kako se prostorija ne bi posve rashladila). Opisuje načine primjene i sl. Ušteda ili racionalno korištenje energijom moguće je gašenjem svjetla, zatvaranjem vrata i prozora, pravilnim provjetravanjem prostorije zimi (dovoljno često, no ne predugo kako se prostorija ne bi posve rashladila). Opisuje načine primjene energije u zavičaju i raspravlja o dodatnim mogućnostima: vjetroelektrane, hidroelektrane, sunčani kolektori, more – valovi i sl. Učenici mogu zamišljati svijet npr. bez električne energije.</p>			<p>primjere primjene energije u zavičaju.</p>	<p>primjene energije u zavičaju.</p>
<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>	<p>Moguće je koristiti se računalnim simulacijama. Učenici mogu izraditi jednostavne vjetrenjače ili vodenice, promatrati zagrijavanje različitih površina i materijala izloženih suncu (npr. metal i drvo, voda u crnoj i bijeloj posudi).</p>			

A.B.C.D. ISTRAŽIVAČKI PRISTUP

<p>PID OŠ A.B.C.D.3.1. Učenik uz usmjeravanje objašnjava rezultate vlastitih istraživanja prirode, prirodnih i/ ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.</p>	<p>Promatra i opisuje. Postavlja pitanja. Postavlja pretpostavke o očekivanim rezultatima. Planira istraživanje (na koji način doći do odgovora). Provodi jednostavna istraživanja i prikuplja podatke. Mjeri i očitava. Prikazuje i analizira podatke. Zaključuje. Provjerava i uočava pogreške. Uočava novi problem. Slijedi etape istraživačkog pristupa.</p>			
<p>SADRŽAJ</p>	<p>RAZINE USVOJENOSTI (OSTVARENOSTI) ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA</p>			
<p>Ostvaruje se putem sadržaja svih ostalih koncepata.</p>	<p>ZADOVOLJAVAJUĆA</p> <p>Uz pomoć postavlja pitanja povezana s opaženim promjenama, koristi se opremom, mjeri,</p>	<p>DOBRA</p> <p>Uz pomoć postavlja pitanja povezana s opaženim promjenama,</p>	<p>VRLO DOBRA</p> <p>Uz usmjeravanje postavlja pitanja povezana s opaženim promjenama, koristi se opremom, mjeri, bilježi,</p>	<p>IZNIMNA</p> <p>Uz usmjeravanje oblikuje pitanja, koristi se opremom, mjeri, bilježi, objašnjava i uspoređuje svoje</p>

	bilježi rezultate te ih predstavlja.	koristi se opremom, mjeri, bilježi i opisuje rezultate te ih predstavlja.	objašnjava i predstavlja rezultate istraživanja prirode, prirodnih ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.	rezultate istraživanja s drugima i na temelju toga procjenjuje vlastiti rad te predstavlja rezultate.
PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	<p>Učitelj samostalno odlučuje kada i na kojim će se primjerima ti ishodi ostvarivati u učenju i poučavanju. Tijekom učenja i poučavanja potrebno je što više primijeniti metode aktivnoga učenja u kojima učenik sudjeluje u promatranju i prikupljanju podataka te donošenju zaključaka.</p> <p>Učenik rezultate može prikazati crtežom, tablično, dijagramom ili ih ponekad samo opisati, a izvori podataka mogu biti i usmeni, npr. od roditelja ili drugih osoba. Istraživački pristup potrebno je integrirati u proces učenja i poučavanja svih koncepata na različite načine: od istraživanja u neposrednoj stvarnosti, izvođenja pokusa, promatranja, upotrebe simulacija do problemskih zadataka i drugih načina kako bi se poticalo aktivno, istraživačko i iskustveno učenje.</p>			

(Prema Metodičkom priručniku za nastavni predmet Priroda i društvo u 3. razredu osnovne škole)